

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
HUQUQNI MUHOFAZA QILISH
AKADEMIYASI**

"Nima uchun qonunga rioya qilish kerak?"

Umumiy o'rta ta'lim maktab 9-sinf o'quvchilari uchun mo'ljallangan dars materiallari

Dars maqsadi

1 Qonun ahamiyati

O'quvchilarga qonunlarning ahamiyati va qonunga rioya qilishning inson hayotidagi o'rni haqida tushuncha berish.

2 Qonun va axloq

Qonunlar va axloq qoidalarining farqi haqida bilimlarni oshirish.

3 Oqibatlar

Qonunga rioya qilmaslikning oqibatlari va unga qarshi choralar haqida bahs qilish.

Kutilyotgan natijalar

Tushunish

O'quvchilar qonunning ahamiyati, zarurligi va huquqning axloqdan farqini tushunishadi.

Anglash

O'quvchilar qonunlarni buzishning oqibatlarini anglaydi va ularni buzishdan saqlanishga harakat qilishadi.

Ahamiyatni bilish

O'quvchilar qonunga rioya qilishning jamiyatdagi ahamiyatini yaxshi tushunishadi.

Dars metodlari

Suhbat

Mavzuni o'rganish, savol-javob.

Hikoya

Jamiyatda qonunga rioya qilishning muhimligi haqida hayotiy misollar.

Keys

Qonunga rioya qilmaslikning oqibatlarini va rioya qilishning ahamiyati haqida amaliyot.

Blits so'rov

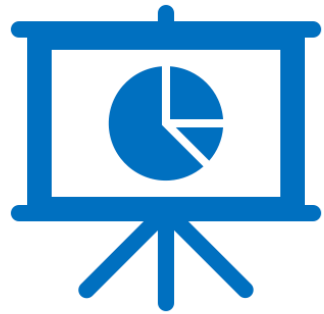
Qonun va huquqlar, qonunga rioya qilishning ahamiyatiga oid savollar.

Bilimlarni mustahkamlash

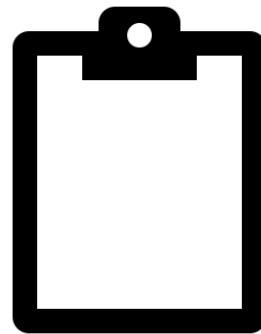
Bilimlarni qo'llash va mustahkamlash usullari.

Foydalanadigan materiallar

Taqdimot

Qonun va huquqning asosiy tushunchalari, qonunga rioya qilishning ahamiyati.

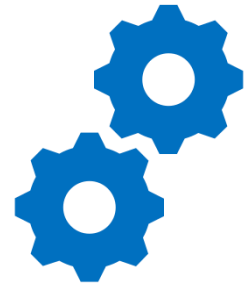
Kartochkalar

Qonun buzilishlari, qonunga rioya qilishga va unga zid munosabatlarning misollari.

Rasmlar

Qonunlarga rioya qilishga oid ma'naviy ahamiyatga ega materiallar.

Darsga kirish

Qonunlar — bu jamiyatning asosiy qoidalarini belgilaydi. Ular kimningdir huquqi hamda majburiyatini belgilaydi.

Qonunlarga rioya qilish nafaqat davlat, balki har birimiz uchun ham muhimdir. Shuning uchun, agar siz qonun buzish holatlariga duch kelsangiz, qanday harakat qilishingiz kerak?

Qonunga rioya qilish va qonun ustuvorligi

Qonunga rioya qilish

Insonning davlat belgilagan qonunlar, me'yorlar va qoidalarga mos keluvchi faoliyat ko'rsatishi.

Qonun ustuvorligi

Davlat va jamiyatning qonunlarga asoslangan tartibda ishlashi.

Qonunga rioya qilishning ahamiyati

1 Majburiyat

Qonunga rioya qilish har bir fuqaro, mansabdor shaxs va tashkilot uchun majburiydir.

2 Adolat va tartib

Jamiyat va davlat uchun adolat va tartibni ta'minlashga yordam beradi.

3 Shaxsiy huquqlar

Insonning shaxsiy huquqlarini himoya qiladi.

Huquq tushunchasi

Huquq — davlat tomonidan belgilangan va ijro etiladigan qoidalar, me'yorlar va qonunlar majmuidir.

Huquq jamiyatda tartib va adolatni ta'minlashga xizmat qiladi.

Huquq va axloq farqi

Huquq

Davlat tomonidan belgilangan va ijro etiladigan qoidalar majmui.

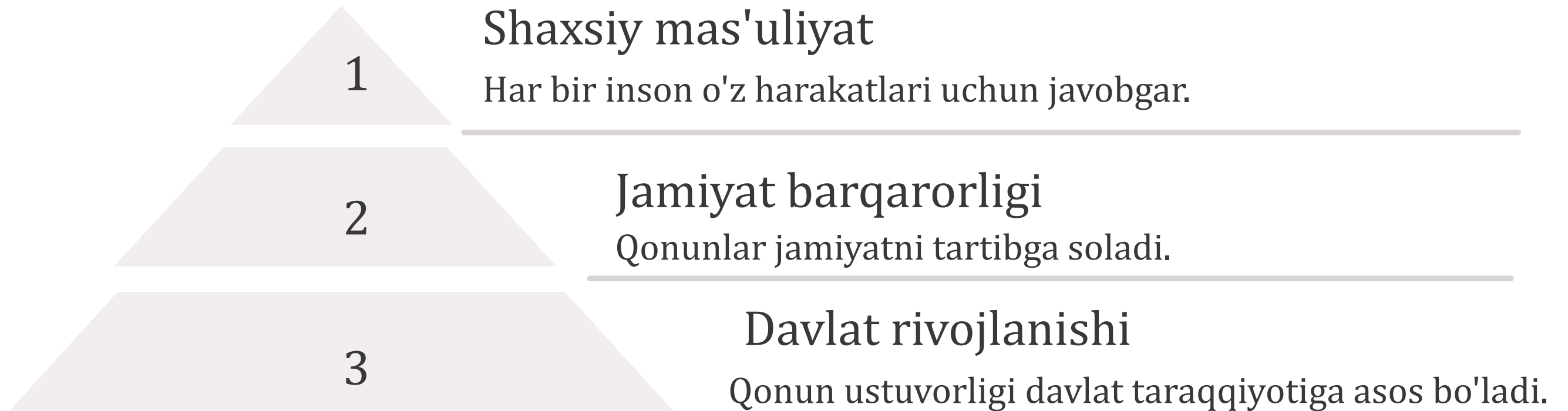

Axloq

Jamiyatda qabul qilingan ma'naviy qoidalardan iborat bo'ladi.

Qonunga rioya qilish zarurati

Qonunlar va qoidalar hamma uchun bir xil, xatto ular sizga ko'rinmas va o'zingizga shubhali bo'lgan holda ham. Chunki qonunga rioya qilish odamlarning o'zaro ishonchini va jamiyatning barqarorligini ta'minlaydi

Qonunga rioya qilmaslikning oqibatlari

1

Jazo

Qonunbuzarlik uchun jazo muqarrar.

2

Ijtimoiy ta'sir

Jamiyatda obro'ning tushishi.

3

Iqtisodiy zarar

Jarima va boshqa moliyaviy yo'qotishlar.

4

Ma'naviy zarar

Vijdon azobi va ruhiy qiyinchiliklar.

Qonunga rioya qilish usullari

Ma'lumot olish

Qonunlar haqida bilimlarni oshirish.

Mas'uliyatni his qilish

O'z harakatlarimiz uchun javobgarlikni anglash.

Jamiyatga hissa qo'shish

Qonunga rioya qiluvchi fuqaro bo'lish.

Namuna bo'lish

Boshqalarga ijobiy ta'sir ko'rsatish.

Qonunlarning jamiyatdagi o'rni

1

Tartib o'rnatish

Jamiyatda tartib-intizomni ta'minlaydi.

2

Huquqlarni himoya qilish

Fuqarolar huquqlarini kafolatlaydi.

3

Nizolarni hal qilish

Kelishmovchiliklarni qonuniy yo'l bilan hal etadi.

4

Rivojlanishni rag'batlantirish

Jamiyat va davlat taraqqiyotiga xizmat qiladi.

Qonunlarni bilish ahamiyati

1 Huquqlarni himoya qilish

O'z huquqlaringizni bilish va himoya qilish imkonini beradi.

2 Majburiyatlarni anglash

Jamiyat oldidagi majburiyatlaringizni tushunishga yordam beradi.

3 Muammolardan qochish

Qonunbuzarlikdan saqlanish imkonini beradi.

4 Faol fuqarolik

Jamiyatda faol ishtirok etishga undaydi.

Qonunlarga rioya qilishning ijobiy ta'siri

Tinchlik

Jamiyatda tinchlik va osoyishtalikni ta'minlaydi.

Taraqqiyot

Davlat va jamiyat rivojiga hissa qo'shadi.

Ishonch

Fuqarolar o'rtasida o'zaro ishonchni mustahkamlaydi.

Xavfsizlik

Shaxsiy va jamoat xavfsizligini ta'minlaydi.

Qonunlarni buzishga undovchi omillar

1

Bilmaslik

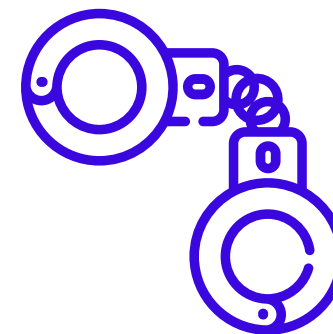
Qonunlar haqida yetarli ma'lumotga ega emaslik.

2

Tushunmaslik

Qonunlarning ahamiyatini to'g'ri anglamaslik.

3

Mas'uliyatsizlik

O'z harakatlari uchun javobgarlikni his qilmaslik.

4

Manfaatdorlik

Shaxsiy manfaatni ustun qo'yish.

Hayotiy vaziyat (Keys)

Siz kechki payt oilangiz bilan mehmonlikdan qaytib kelmoqdasiz, mashina rulini boshqarayotgan dadangiz yo'lda hech qanday mashina yo'qligidan, shuningdek videokamera va boshqa nazorat yo'qligidan foydalangan holda svetoforning qizil chirog'i yonib turishiga qaramay harakatlanishni davom ettirmoqchi.

Bu vaziyatda qonunga rioya qilishning ahamiyati nimada?
Qanday yo'l tutish kerak?

Blits-so'rov

1 Ahamiyat

Qonunga rioya qilishning muhimligi nimada?

3 Farq

Huquqning axloqdan farqi nimada?

2 Ustuvorlik

Qonun ustuvorligi deganda nimani tushunasiz?

4 Oqibatlar

Qonunlarga rioya qilmaslik qanday oqibatlarga olib kelishi mumkin?

Xulosa

Qonunlarga rioya qilish nafaqat davlat va jamiyat uchun, balki shaxs uchun ham muhimdir. Har birimiz qonunlarga rioya qilib, jamiyatdagi barqarorlikni ta'minlashimiz kerak.

Agar sizga qonunga zid harakat qilish taklif qilinsa, qanday ish tutish kerak?